

Ársfundur Stapa lífeyrissjóðs 28.maí 2009 - Fundargerð -

Fundurinn var haldinn á Hótel Reyhlið í Mývatnssveit fimmtudaginn 28 maí 2009 og hófst klukkan 14:00. Á fundinn mættu 69 fulltrúar aðildarféлага, 5 fulltrúar atvinnurekenda með full réttindi á fundinum og 7 almennir sjóðfélagar og gestir. Formaður stjórnar, Sigrún Björk Jakobsdóttir, bauð fundarmenn velkomna og setti fundinn. Formaður gerði tillögu um Ásgerði Pálsdóttur sem fundarstjóra og Guðmund Baldvin Guðmundsson sem fundarritara og var tillaga hennar samþykkt. Fundarstjóri fór yfir boðun fundarins og leitaði eftir athugasemdum um fundarboðun. Ekki komu fram athugasemdir og var fundurinn úrskurðaður lögmætur.

Fundarstjóri kynnti dagskrá fundarins sem var svohljóðandi:

1. Setning ársfundar
2. Skýrsla stjórnar, kynning og afgreiðsla ársreiknings og tryggingafræðilegt mat
3. Fjárfestingarstefna
4. Breytingar á samþykktum
5. Kosning stjórnar
6. Kosning endurskoðanda
7. Laun stjórnar
8. Önnur mál

Skýrsla stjórnar.

Formaður stjórnar, Sigrún Björk, flutti skýrslu stjórnar um starfsemi sjóðsins á árinu 2008. Þar kom fram eftirfarandi:

Árið 2008 fer væntanlega í sögubækurnar sem anns horriblis - eða árið hræðilega - í efnahagssögu Íslands. Árið var í senn erfitt, viðburðarríkt og fordæmalaust í mörgu tilliti. Þær efnahagshamfarir sem gengu yfir heiminn almennt og Ísland alveg sérstaklega, með bankahruni og fjármálakreppu, höfðu mikil áhrif á alla starfsemi og afkomu sjóðsins. Hrun íslensku bankanna og fall krónunnar með tilheyrandi verðbólgu og erfiðleikum fyrir íslenskt atvinnulíf og heimili gerði það að verkum að mikil óvissa skapaðist um verðmæti eigna og afkoma sjóðsins var lakari en dæmi eru um áður.

Ávöxtun sjóðsins gekk raunar bærilega framan af ári en fall bankanna í byrjun október hafði mikil áhrif til hins verra. Sjóðurinn hafði brugðist við versnandi horfum framan af ári með mjög ákveðinni sölu á hlutabréfum í eigu sjóðsins, til að draga úr áhættu. Í stað þess fjárfesti sjóðurinn að miklu leyti í skuldabréfum, en bankahrunið gerði það að verkum að skuldabréf banka og fyrirtækja reyndust einnig mjög áhættusamur eignaflokkur.

Hafa verður í huga að skuldabréf á Íslandi hafa reynt traustar fjárfestingar, þar sem töp hafa verið sjaldgæf og ekki eru dæmi til að tjón hafi orðið við fjárfestingar í skuldabréfum banka á Íslandi fyrr en nú. Þótt stjórnendur sjóðsins hafi gert sér grein fyrir að í mikla erfiðleika stefndi í efnahagslífi íslendinga þá sáu menn ekki fyrir að allt íslenska bankakerfið myndi hrynja eins og spilaborg.

Þetta hrun þurrkaði út alla ávöxtun Tryggingadeildar sjóðsins á árinu, en deildinni tókst þó að komast hjá því að tapa höfuðstól. Nafnávöxtun deildarinnar var nálægt núlli eða jákvæð um 0,2%. Vegna mikillar verðbólgu var raunávöxtunin neikvæð um 13,9%.

En ljósið í myrkrinu er, að afkoma allra safna Séreignardeildar var góð á árinu. Skuldabréfaeign safnanna var í ríkisskuldabréfum og þau voru ekki með gjaldeyrisvarnir, sem skýrir þann mun sem var á ávöxtun safna Séreignardeildar og Tryggingadeildar. Bankahrunið hafði því lítil sem engin áhrif á sparnaðarleiðir Séreignardeildar, nema þá til að bæta ávöxtun. Öll söfnin skiluðu góðri ávöxtun og séreign Stapa var í fremstu röð eins og verið hefur frá upphafi.

Ef frá eru taldar þær efnahagshamfarir sem dundu yfir á árinu 2008 var rekstur sjóðsins með hefðbundnum hætti. Sjóðurinn gekk á árinu frá samkomulagi við Starfsendurhæfingu Norðurlands um mat á starfshæfni og endurhæfingarúrræði fyrir öryrkja. Lítið er á þetta sem tilraunaverkefni til eins árs og er ætlunin að endurskoða samninginn eftir þann tíma. Verkefninu hefur verið afar vel tekið.

Sjóðurinn er einnig aðili að Starfsendurhæfingu Austurlands og Starfsendurhæfingu Norðurlands vestra. Reiknað er með auknu samstarfi við þessa aðila á komandi árum.

Í síðasta kjarasamningi aðila vinnumarkaðarins var samið um svokallaðan Starfsendurhæfingarsjóð sem starfar á landsvísu. Sjóðurinn, sem er sjálfseignarstofnun, hefur hafið starfsemi, en enn er lítil reynsla komin á þessa starfsemi.

Sjóðnum er ætlað að grípa inn í áður en til örorkuúrskurðar kemur. Mikilvægt er að náð samstarf takist með Starfsendurhæfingarsjóði og þeim svæðisbundnu starfsendurhæfingum sem starfa á starfssvæði Stapa lífeyrissjóðs.

Unnið hefur verið að gagngenni endurskoðun á öllu innra eftirliti sjóðsins að undanfögnu. Sú vinna var vel á veg komin fyrir bankahrun, en þeir atburðir hafa einnig haft áhrif á þá vinnu. Sjóðnum var sett sérstök eftirlits- og hlítingarskrá, þar sem áhætta í rekstri sjóðsins er skilgreind, ásamt viðeigandi eftirlitsaðgerðum. Sett var upp sérstakt eftirlitsskipulag þar sem allar eftirlitsaðgerðir eru tífundaðar og hver ber ábyrgð á þeim. Var þetta gert í samstarfi við innri endurskoðendur sjóðsins.

Fjármálaeftirlitið hefur eftirlit með starfsemi sjóðsins og gerði kannanir ársfjórðungslega á fjárfestingum hans þ.m.t. að hann uppfyllti skilyrði laga, reglna og eigin fjárfestingarstefnu. Þetta eftirlit hefur nú verið aukið og er nú á tveggja mánaða fresti.

Sjóðurinn hefur einnig sett sér eigin reglur í þessu efni og gerir nú reglulegar kannanir mánaðarlega og ársfjórðungslega eru nákvæmari skýrslur um þetta efni lagðar fyrir stjórn, svokallaðar hlítingarskýrslur. Í þessum skýrslum er farið er yfir allar eignir sjóðsins og gengið úr skugga um að þær séu innan ramma laga, reglna og fjárfestingarstefnu.

Mánaðarlega eru lagðar fyrir stjórn upplýsingar úr rekstri sjóðsins í samræmi við reglur sjóðsins um upplýsingagjöf til stjórnar. Unnar eru nákvæmari ávöxtunarskýrslur ársfjórðungslega um árangur sjóðsins í öllum eignaflokkum og samanburð við viðmið bæði hvað varðar árangur og áhættu. Þá sendir sjóðurinn Seðlabanka Íslands upplýsingar um fjárfestingar sínar og breytingar á verðmæti eigna mánaðarlega.

Skipurit sjóðsins var endurskoðað. Farið var yfir alla verkferla og starfslýsingar, þ.m.t. verkferla við fjárfestingar. Komið var á fót sérstöku fjárfestingarráði til að annast fjárfestingar fyrir sjóðinn og sérstöku fjárfestingarskipulagi sem tekur til allra eignaflokka sem sjóðurinn fjárfestir í og skilgreinir ábyrgð starfsmanna.

Heimildir starfsmanna voru nánar skilgreindar í sérstökum erindisbréfum. Öryggisreglur hjá sjóðnum voru yfirfarnar, verklagsreglur um verðbréfavíðskipti endurskoðaðar og komið upp eignaskráum yfir persónulegar eignir starfsmanna, sem endurskoðandi hefur aðgang að.

Sjóðurinn setti sér reglur um varnir gegn peningabætti í samræmi við nýsett lög um það efni, settar voru reglur um meðferð vanskila og kvartana. Auk þess voru sjóðnum settar nýjar síðareglur. Þá verður skipuð sérstök endurskoðunarnefnd hjá sjóðnum eftir ársfundinn, sem ætlað er að fara nánar yfir uppgjör og endurskoðun sjóðsins á hverjum tíma í samstarfi við endurskoðendur.

Tryggingafræðileg staða sjóðsins versnaði mjög eftir hrunið og fór úr jákvæðri stöðu upp á 2,2% í neikvæða stöðu upp á 6,9%. Sú staða er innan leyfilegra marka, þannig að hún kallar ekki á skerðingu á réttindum, en ljóst er að lítið má út af bregða til að sjóðurinn fari niður fyrir leyfileg mörk. Því er mikilvægt að fylgjast vel með þessari stöðu og draga úr áhættu í eignasafni sjóðsins, en að því hefur markvisst verið unnið.

Sjóðurinn hefur brugðist við efnahagshruninu með ýmsum hætti gangvart sjóðfélögum og launagreiðendum. Þannig hafa vextir af sjóðfélagalánum verið lækkaðir úr 5,7% í 4,2% í tveimur áföngum, til að létta undir með sjóðfélögum og auka líkur á að þeir standi í skilum. Einnig lækkaði sjóðurinn tímabundið dráttarvexti á vanskilum launagreiðenda til að auðvelda þeim að standa í skilum. Slík lækkun dráttarvaxta var þó háð því að gert væri upp við sjóðinn. Hefur þessum aðgerðum verið vel tekið og haft mikil áhrif í þá veru að vanskil iðgjalda hafa ekki aukist að neinu marki, enn sem komið er.

Mikil gagnrýni hefur verið á rekstur lífeyrissjóða að undanfögnu og víst er að slík gagnrýni á rétt á sér. Stjórn Stapa hefur leitast við að byggja upp varfærna fjárfestingarstefnu og gripið til aðgerða til að bregðast við þeim hamförum sem yfir okkur Íslendinga hefur dunið að undanfögnu. Það er hins vegar algjörlega óraunhæft að ætlast til að svo stór sjóður komist hjá skakkaföllum þegar slíkir hlutir gerast.

Það hefur alltaf verið stefna sjóðsins að gæta aðhalds í rekstri og þess gætt að fjárfestingar séu byggðar á faglegum forsendum. Hefur sjóðurinn sett sér ítarlegar reglur um þessi efni til að skerpa enn frekar á þeim málum og vill með því auka gagnsæi í öllum fjárfestingum og rekstri sjóðsins.

Að lokum þakkaði Sigrún Björk framkvæmdastjóra og starfsmönnum gott samstarf á árinu. Sömu þakkir eru færðar til lífeyrisþega, sjóðfélaga og launagreiðenda sjóðsins.

Ársreikningur og tryggingafræðilegt mat

Framkvæmdastjóri, Kári Arnór Kárason, kynnti ársreikning sjóðsins 2008. Hann fór yfir áritun endurskoðanda og gerði grein fyrir ársreikningnum. Helstu tölur í ársreikningi voru eftirfarandi: (í millj. króna)

	2008	2007
Iðgöld	4.996,7	5.468,7
Lífeyrir	(2.162,1)	(2.014,4)
Fjárfestingatekjur	1.057,0	4.818,8
Fjárfestingagjöld	(53,3)	(59,3)
Rekstrargjöld	(84,3)	(114,2)
Hækkun á hreinni eign	3.754,1	8.099,6
Hrein eign frá fyrra ári	91.989,5	83.889,9
Hrein eign í árslok	95.743,6	91.989,5

	2008	2007
Fasteignir	70,4	96,1
Verðbréf með br. tekjum	30.528,2	48.663,7
Verðbréf með f. tekjum	40.877,3	40.117,7
Veðlán	1.220,8	1.237,1
Bankainnistæður	6.137,5	979,7
Kröfur	1.975,7	671,4
Aðrar eignir	20.635,5	347,1
Skuldir	(5.701,9)	(123,4)
Hrein eign í árslok	95.743,6	91.989,5

Kári fór yfir yfir þær breytingar sem orðið hafa á iðgjaldagreiðslum til sjóðsins en raunbreyting iðgjalda til tryggingadeildar lækkuðu um 820 milljónir króna frá fyrra ári. Hann sagði þetta vera í takt við áætlanir en miklar breytingar hafa orðið á iðgjaldagreiðslum við lok virkjanaframkvæmda á Austurlandi. Fram kom hjá Kára að lífeyrisþegum hefur fækkað milli ára sem rekja má til þeirrar breytinga sem gerðar hefðu verið á tekjuviðmiðun og þrátt fyrir að heildarlífeyrisgreiðslur tryggingadeildar væru að aukast um 155 milljónir þá væru þær að lækka um 167 milljónir króna á föstu verðlagi.

Hann fór yfir þá þróun sem varð á ávöxtun ársins 2008 og hvaða áhrif hrúnið hafði á afkomu tryggingadeildar. Hann bar afkomu tryggingadeildar og séreignardeildar saman og skýrði þann mun sem var á afkomu deildanna sem rekja má til þess að séreignardeild fjárfesti ekki í skuldabréfum fyrirtækja og var ekki með gjaldeyrissvarnir. Hann fór yfir þróun heildarkostnaðar sjóðsins hann var 0,16% af heildareignum samanborið við 0,19% á árinu 2007 og væri lækkan á heildarkostnaði í samræmi við væntingar í kjölfar samruna Lífeyrissjóðs Austurlands og Lífeyrissjóðs Norðurlands.

Þá rakti hann þá breytingu sem varð á tryggingafræðilegri stöðu en tryggingafræðileg afkoma var neikvæð um 16.744 milljónir króna. Tryggingafræðileg staða sjóðsins var neikvæð í árslok um 12.906 milljónir króna eða um 6,9%. Hann greindi frá því að staðan væri innan leyfilegra marka og að ekki þyrfti að koma til skerðingar. Hann sagði að staðan væri erfið og mikilvægt að ávöxtun næstu ára tækist að brúa þessa neikvæðu stöðu en að öllu óbreyttu væri sjóðurinn búinn á sjötta áratug þessarar aldar.

Að ræðu Kára Arnórs lokinni kallaði fundarstjóri eftir fyrirspurnum. Agnes Einarsdóttir lagði fram spurningar í 15 liðum er snéru að ferðum forsvarsmanna sjóðsins, kjörum starfsmanna, ávöxtunarleiddum og fjárfestingum. Þá kom Björn Grétar Sveinsson með fyrirspurn um lækkan dráttarvaxta til handa launagreiðendum. Svöruðu framkvæmdastjóri og formaður fyrirspurnum. Þá tók Guðmundur Ómar Guðmundsson til máls og vildi koma fram þökkum til stjórnenda sjóðsins fyrir árangurinn í mjög svo erfiðu árferði.

Að svo búnu var ársreikningur sjóðsins borinn fram til samþykktar og var hann samþykktur samhljóða. Þá var gert kaffihlé.

Fjárfestingarstefna

Jóna Finndís Jónsdóttir, sjóðstjóri, fór yfir fjárfestingarstefnu sjóðsins. Hún fór í gegn um fjárfestingarmarkmið sjóðsins sem eru fjögur: i) Að ná að ávaxta sjóðinn þannig að hann standi undir skuldbindingum ii) Ná a.m.k. 5% árleg raunávöxtun að meðaltali á hverju 5 ára tímabili iii) Ná 1-2% ávöxtun umfram verðbréfafrunn (viðmiðunarvísitölu) að meðaltali árlega á hverju 5 ára tímabili iv) Ná a.m.k. 0,5-1% ávöxtun umfram meðalsjóðinn á hverju 5 ára tímabili. Hún greindi frá því að sjóðurinn hefði náð þremur af fjórum markmiðum en sjóðurinn náði ekki að 5% árlegri raunávöxtun að meðaltali s.l. 5 ár en 5 ára raunávöxtun sjóðsins var 3,7%.

Hún rakti m.a. samanburð við aðra sjóði og að Stapi hefði ávallt verið frekar varkár í fjárfestingum og því hefði hrunið haft mun minni áhrif en á aðra sjóði. Hún fór yfir þær breytingar sem gerðar hefðu verið á fjárfestingarstefnu sem miðuðu að því að draga úr áhættu vegna lakrar tryggingfræðilegrar stöðu. Hins vegar væru stórar áhættur í efnahag sjóðsins þ.e. enn væri ófrágengið uppgjör á gjaldmiðlaskiptasamningum við bankana, sjóðurinn gæti ekki verið gjaldeyrisstöðu sína og erfiðleikar steðjuðu áfram að íslensku efnahagslífi.

Þá fór Jóna Finndís yfir ávöxtun séreignar, en séreignin hefur skilað góðri ávöxtun frá stofnun safnsins árið 1999.

Breytingar á samþykktum

Framkvæmdastjóri kynnti breytingar á samþykktum sjóðsins sem lagðar höfðu verið fyrir fundarmenn. Hann sagði breytingarnar ekki hafa áhrif á stöðu sjóðsins. Fyrst og fremst væri um breytingar á samþykktum sem leiða af lögum, auk tveggja breytinga til að skýra frekar ákvæði samþykktanna. Þá var nafnbreyting á einu aðilarfélagi sjóðsins. Hann fór í gegn um einstakar breytingar og skýrði þær. Að lokinni yfirferð Kára bar fundarstjóri samþykktir sjóðsins í heild sinni með áorðnum breytingum upp til samþykktar og voru þær samþykktar samhljóða.

Kosning stjórnar

Fundarstjóri gerði grein fyrir reglum um kjör stjórnar en skv. þeim eiga atvinnurekendur að kjósa einn stjórnarmann til tveggja ára á þessum ársfundi en stéttarfélag tvo. Samþykktir geri ráð fyrir að gert verði hlé á fundi meðan launþegar ráði ráðum sínum og var gert stutt kaffihlé.

Að kaffihléi loknu kynnti Aðalsteinn Árni Baldursson tilnefningu stjórnarmanna fyrir hönd launþega:

Aðalmaður: Björn Snæbjörnsson Til vara: Guðmundur Ómar Guðmundsson

Aðalmaður: Sigurður Hólm Freysson Til vara: Þorkell Kolbeins

Þá greindi Sigrún Björk Jakobsdóttir frá kjöri launþega:

Aðalmaður: Guðrún Ingólfssdóttir Til vara: Gunnþór Ingvason

Kosning endurskoðanda

Lögð var fram tillaga um PricewaterhouseCoopers ehf. Akureyri, Davíð Búa Halldórsson, og var tillagan samþykkt samhljóða.

Laun stjórnar

Lögð var fram tillaga um 10% lækkun stjórnarlauna frá fyrra ári. Stjórnarlaun verði 45 þúsund krónur á mánuði, formaður stjórnar fær tvöfalda þá upphæð og varamaður fær 22.500 þúsund krónur fyrir setinn fund. Agnes Einarsdóttir sagðist ósátt við stjórnarlaun og taldi þau of há. Ekki kom fram fleiri athugasemdir og var tillagan samþykkt með þorra greiddra atkvæða.

Önnur mál

Nokkrir tóku til máls undir þessum lið. Jón Guðmundsson og Björn Grétar Sveinsson komu með fyrirspurnir m.a. um fjárfestingar og fjárfestingarstefnur lífeyrissjóða svo og um opinberar framkvæmdir með aðkomu lífeyrissjóða o.fl. Svöruðu framkvæmdastjóri og formaður fyrirspurnum.

Jóna Finndís kynnti nýja heimasíðu sjóðsins sem var tekin í notkun á ársfundardegi.

Ásgerður fundarstjóri bar upp tillögu um að henni ásamt fundarritara yrði veitt heimild til að ganga frá fundargerð og var það samþykkt.

Sigrún Björk formaður þakkaði að því loknu fundarmönnum góðan fund og óskaði fundarmönnum góðrar heimferðar.

Að svo búnu sleit hún fundi kl. 17:15,

Fundarstjóri:

Ásgerður Pálsdóttir

Fundarritari:

Guðmundur Baldvin Guðmundsson